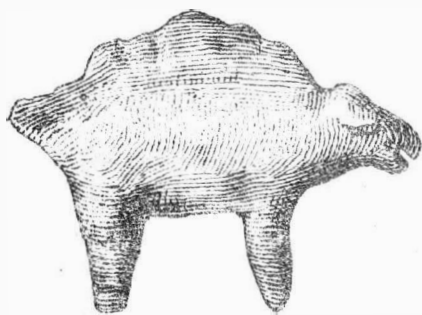


*ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD  
pobočka v Brně*

*přehled  
výzkumů  
1959*



*BRNO 1960*

PD 1520/1959 (1960.)



23243/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1959

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,  
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: dr. Josef Poulík.
- Výkonný redaktor: dr. Jiří Říhovský.
- Redaktor: dr. Anna Medunová.
- Překlady: prom. hist. R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: Jaroslav Jaša.
- Na titulní stránce: Hliněná figurka z pohanského obětiště  
v Mikulčicích.
- Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

ein kleineres amphorenartiges Gefäß mit drei Ösen. Aus dem zweiten Grabe stammt ein ähnliches jedoch verziertes und sorgfältiger gearbeitetes Gefäß, ein Gefäßboden, der hinter dem Schädel des Verstorbenen lag und ein Schuhleistenkeil, der sich teilweise unter dem Kiefer des Skelettes befand.

### Neolitická lebka z Rybníků u Moravského Krumlova.

Milan Stloukal

Ředitel okresního musea v Moravském Krumlově Josef Kaufman zachránil před několika lety v Rybníkách dva hroby s výbavou volutové keramiky a publikoval je v Archeologických rozhledech (AR VI - 1954, str. 12 - 13). Anthropologicky byl nález, uložený ve sbírkách musea v Moravském Krumlově, dosud nevyužit. V uplynulém roce J. Kaufman laskavě zapůjčil nález archeologickému ústavu a tak bylo umožněno jeho krátké zpracování.

V prvním případě jde pouze o zlomek gracilní kalvy dospělého člověka. Je zachována pouze větší část levé kosti temenní a přilehlé zlomky pravé kosti temenní a kosti týlní. Švy na lebce již počínají srůstat (tedy asi věk maturus), nápadná gracilita zlomku by svědčila spíše pro ženu.

Ze druhého hrobu byla zachráněna celá lebka a pět prvních krčních obratlů, postkraniální skelet byl při výzkumu zničen. Lebka je drobná, mírně poškozená a lehce postmortálně deformovaná. Relief svalových úponů je středně vyvinut, lebeční švy srůstají, klinovětýlní štěrbina je srostlá.

Metricky lze lebku charakterisovat takto: v absolutních mírách dlouhá, úzká a středně vysoká mozkovna s úzkým a středně vysokým obličejem i horním obličejem. Euencephal. V indexech dolichokran, orthokran, akrokran, eurymetop, hyperleptoprosop, lepten, hypsikonch, leptorrhin, brachystaphylin, orthognat, leptomandibular, Kočkův index vysoký.

V normě laterální má lebka středně vyvinutou glabellu (IV.st.), klenuté čelo, klenutý týl, protuberantia occipitalis externa je hrbolovitě vytvořena (2.st.), bradavkové výběžky velké. Profil obličeje orthognatní, kořen nosu středně zaříznut, lícni kosti silné, alveolární prognatismus slabý. Dolní čelist gracilní, má středně široká ramena a středně vysokou rovnou bradu.

V normě frontální je oválného tvaru, má středně široké čelo, ploché nadočnicové oblouky, středně vysokou klenbu temene; kořen nosu úzký, nosní otvor středně široký, jármový oblouk středně vyčnívá. Horní okraj očí tlustý, fossa canina středně hluboká. Dolní čelist úzká, gonia jsou vtočena dovnitř.

Z normy vertikální má obrys ovoidu, středně široké čelo a oblý týl. Lambdový šev je středně složitý. Na basi je na ventrální straně týlního otvoru vytvořen malý condylus tertius.

Na žvýkacích ploškách zubů jsou již patrné ostrůvky tmavší zuboviny, tedy abrase 2. stupně; skus kleštovitý, prořezání pravidelné. Až na dva posmrtně vypadlé zuby je celý chrup bezvadně zachován.

Míry:

Délka lebky (1)	185	Délka base (5)	107
Šířka lebky (8)	133	Nejmenší šířka čela (9)	94
Výška lebky (17)	136	Obvod lebky (23)	513
Délka obličeje (40)	94	Šířka bizygomatická (45)	122
Výška obličeje (47)	120	Výška horního obličeje (48)	71
Šířka očníce (51)	37	Výška očníce (52)	34
Šířka nosu (54)	23	Výška nosu (55)	50
Délka patra (62)	43	Šířka patra (63)	37
Bikond.vzdálenost (65)	118	Bigoniální vzdál. (66)	85
Výška brady (69)	31	Kapacita lebky (38)	1387

Indexy:

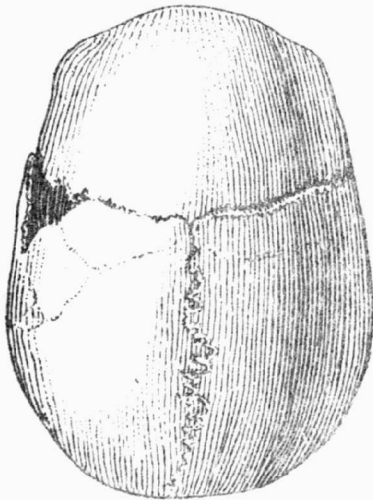
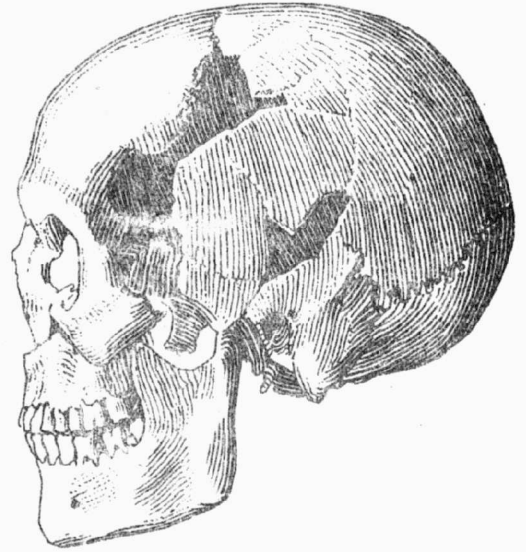
Délkošířkový (I 1)	71,9	Délkovýškový (I 1)	73,6
Šířkovýškový (I 1)	102,3	Transv.frontopariet.(I 13)	70,8
Obličejový (I 38)	98,3	Horního obličeje (I 39)	58,2
Očnicový (I 42)	91,9	Nosní (148)	46,1
I. patra (I 58)	86,1	Alveolární (I 60)	87,8
Frontomandibulární	90,4	Kočkův výškový	85,6

Ačkoliv je lebka velmi drobná, má přece výrazné mužské znaky. Stáří zemřelého lze podle srůstajících švů určit na matusus (40 - 60 let). Morfologická i metrická charakteristika odpovídá plně mediterránnímu typu. Výsledek Wankeho metody je silně ovlivněn hypsikonchií lebky a dává proto, podle mého názoru, značně zkreslený výsledek, a to ahe (a = 44,3 %, h = 26,5 %, e = 18,6 %).

Ve druhém volutovém hrobě v Rybníčkách u Moravského Krumlova byl tedy pohřben muž, zemřelý ve věku matusus, výrazně mediterránního typu. Hlava zemřelého byla posypána červenou rudkou, jež byla nalezena promíšena s pískem v okolí lebky. Celá klenba lebky je od rudky červeně zbarvena a kost je barvivem prosáklá, takže je nelze odstranit.

- - - - -

Ein neolithischer Schädel aus Rybníky bei Mor. Krumlov. Die anthropologische Verarbeitung der Schädel aus den Gräbern mit Volut-Keramik, die J.Kaufmann rettete und in Archeologické rozhledy publikizerte. Im ersten Grabe befand sich bloss das Bruchstück einer Calva eines erwachsenen Menschen. Im zweiten Grabe war ein vollständiges Skelett, jedoch wurde der postkraniale Teil bei der Ausgrabung vernichtet. Der Schädel ist etwas beschädigt, leicht postmortal deformiert, klein, dolichokran mit schmalem Gesicht, hohen Augenhöhlen und schmaler Nase. Die morphologische und metrische Charakteristik entspricht voll dem mediterranen Typus. Der Verstorbene war ein Mann im Alter matusus.



*Rybníky. Lebka z hrobu s volutovou keramikou.*